

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/59/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214216247
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2214216247.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Barcajovej a členov senátu JUDr. Evy Behranovej a JUDr. Martina Holiča v právnej veci žalobcu: Quantum Credit, a.s., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO : 47 248 980, zastúpeného : PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO: 36 668 745 proti žalovanej: C. O., narodená XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, XXX XX J., o zaplatenie 775,87 eura istiny s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 8C/216/2014-43 zo dňa 9. októbra 2014 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti trov prvostupňového konania účastníkov p o t v r d z u j e .

Žalovanej sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 137,07 eura spolu s úrokom z omeškania 9,5% ročne zo sumy 27,16 eura od 18.08.2011 do zaplatenia, zo sumy 54,07 eura od 18.09.2011 do zaplatenia, zo sumy 27,92 eura od 18.10.2011 do zaplatenia spolu s úrokom z omeškania 9,25% ročne zo sumy 27,92 eura od 18.11.2011 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ustanovení zákona č. 351/2011 Z.z. (§ 79 ods. 9, § 43 ods. 1 písm. a), § 43 ods. 12), ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov - Občiansky zákonník (§ 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 3, 4, § 517 ods. 2, § 544 ods. 1, 2), ustanoveniami Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.01.2013 (§ 3 ods. 1) a napokon ustanoveniami zákona č. 512/1992 Zb. - Obchodný zákonník (§ 273 ods. 1). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil aplikáciou ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (§ 142 ods. 2 OSP). Súd prvého stupňa zistil, že medzi právnym predchodcom žalobcu T-com a následne Slovak Telekom, a.s.) a žalovanou bola uzavretá písomná zmluva o poskytovaní služieb elektronickej komunikácie a najmä koncového zariadenia dňa 22.07.2011 a následná zmluva o poskytovaní služby a najmä koncového zariadenia zo dňa 03.08.2011 (č.l. 4 a zhodne aj č.l. 60, č.l. 6 a zhodne č.l. 36). Z pripojených faktúr mal preukázané, že žalovaná neplatila za poskytované služby v lehote splatnosti a to spolu v sume 137,07 eura. Následne boli žalovanej účtované právnym predchodcom žalobcu suma 638,80 eura (199+150, 2x20, 2x19,95, 2x29,95), keď ani túto faktúru žalovaná neuhradila, pričom išlo o pokuty za nevrátenie koncového zariadenia. Súd uzavrel, že v danom prípade ide o vzťah spotrebiteľský zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 OZ a to bez ohľadu na právnu formu. Preto sa súd musí riadiť ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Okrem toho bolo preukázané, že ide o vzťah, v ktorom zmluvné podmienky neboli v plnom rozsahu individuálne dojednané. Ide o formulárové zmluvy vrátane všeobecných zmluvných podmienok a vyplňajú sa len

niektoré kolónky. Žalovaná ako spotrebiteľ nemá právo zmluvu nijakým podstatným spôsobom meniť, čo vyplýva z predložených listín a je súdu známe aj z jeho doterajšej rozhodovacej činnosti, keďže obdobné zmluvy a ostatné listiny preskúmaval aj v iných konaniach, v ktorých vystupoval ako žalobca právny predchodca žalobcu alebo iný právny nástupca z titulu postúpenia pohľadávok, menili sa len žalovaní. Bolo preukázané, že žalovaná služby žalobcu využívala a porušila svoju zákonnú povinnosť, pretože za služby, ktoré jej právny predchodca žalobcu na základe zmluvy poskytol nezaplatila, dlh nezaplatila ani po doručení výzvy. Preto je žaloba žalobcu dôvodná čo do zaplatenia dlhu za služby v sume 137,07 eura (27,16+54,07+27,92+27,92), ktorý žalovaná v lehotách stanovených vo faktúrach neuhradila, dňom nasledujúcim po splatnosti tej-ktorej faktúry sa s plnením dostala do omeškania, preto súd žalobcovi toto právo na plnenie spolu s príslušným úrokom z omeškania priznal. Čo sa týka zmluvnej pokuty celkom v sume 638,80 eura a úrokov z omeškania 9% ročne od 18.12.2011 do zaplatenia, v tomto rozsahu je žaloba žalobcu nedôvodná. Uviedol, že čo sa týka zmluvy, ide o tzv. formulárovú zmluvu vopred pripravenú pre neurčitý okruh spotrebiteľov, ktorú žalovaná nemohla zmeniť, keďže nejde o individuálne dojednanú zmluvu. Žalobca ako jej autor určil, čo všetko v zmluve bude, v akom znení, v akom dojednaní a to vrátane dojednaní o zmluvných pokutách. Pritom na preukázanie svojej aktívnej legitímácie musí preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute je platným právnym úkonom. Žalobca to však v konaní nepreukázal preto, že dojednanie o zmluvných pokutách sú absolútne neplatné. Všetky zmluvy musia byť vyvážené v právach a povinnostiach oboch zmluvných strán, aby bola naplnená zásada v zmysle § 3 OZ o dobrých mravoch. Právny predchodca žalobcu ako autor zmluvy do tejto zapracoval len povinnosti žalovanej ako spotrebiteľa, pre seba ako dodávateľa žiadnu pokutu nezpracoval, i keď žalovaná má v zmluve stanovené viaceré povinnosti so sankciou zmluvnej pokuty. Tým narušil rovnováhu v právach a povinnostiach oboch zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Okrem toho spôsob dojednania zmluvných pokút je absolútne neplatný aj z toho dôvodu, že pri jednotlivých druhoch zmluvných pokút nerozlišuje obdobie, resp. časový okamih, kedy k prípadnému porušeniu došlo. Pri jednotlivých druhoch zmluvnej pokuty síce zapracoval rôzne sumy zmluvnej pokuty, ale výška každého druhu zmluvnej pokuty je rovnaká pri porušení povinnosti v akomkoľvek časovom období odo dňa uzavretia zmluvy do konca viazanosti. Pretože konal nielen v rozpore s dobrými mravmi, ale aj obchádzal zákon, ide o neplatnosť právneho úkonu aj podľa § 39 OZ s poukazom na § 3 OZ. Pritom dojednanie o každej zmluvnej pokute sú nejasné, neurčité a v konečnom dôsledku aj nezrozumiteľné, čo je dôvodom absolútnej neplatnosti aj podľa § 37 OZ, na čo je súd povinný prihliadnuť zo zákona a to bez ohľadu na to, či sa neplatnosti niekto dovoľáva alebo nie. Priamo v listine zmluvy je obsiahnutá len zmluvná pokuta v sume 199,- eur, 150,- eur za nevrátenie, stratu a odcudzenie prenajatého boxu a zmluvná pokuta 20,- eur za nevrátenie, stratu alebo odcudzenie diaľkového ovládača. Ostatné dve zmluvné pokuty (19,95 eura a 29,95 eura) sú obsiahnuté buď v tarife alebo v cenovom výmere, pričom zákon vyžaduje, aby takéto dojednanie boli priamo v zmluve. Zmluvnú pokutu nemožno považovať ani za cenu ani za tarifu a tak nemá miesto v cenovom výmere ani v tarife. Zákonodarca zmluvnú pokutu považuje za sankciu, ktorá má byť osobitne dojednaná v zákonom predpísanej písomnej forme. Pritom tarifu aj cenový výmer z hľadiska ich významu možno považovať za všeobecné podmienky, preto dojednanie zmluvnej pokuty v týchto dokumentoch nemožno z hľadiska ich vážnosti a dôležitosti akceptovať (rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 5312/11 zo dňa 11.11.2013). Pokiaľ sa týka zmluvnej pokuty 199,- eur, nárok na ňu by vznikol iba za podmienky zániku zmluvy z dôvodov na strane užívateľa pred uplynutím 24 mesačnej doby viazanosti. Preto vznik nároku na zmluvnú pokutu by bol až okamihom zániku zmluvy a tento zánik žalobca v konaní netvrdil, ani žiadnym spôsobom nepreukázal. Ostatné štyri zmluvné pokuty si uplatnil voči žalovanej preto, že prevzala uvedené zariadenia a tieto nevrátila. Samotné prevzatie zariadenia nezakladalo nárok žalobcu ani jeho právneho predchodcu na zmluvnú pokutu, keď poškodenie a stratu tohto zariadenia žalovanou žalobca nepreukázal. Tiež nepreukázal existenciu prípadnej povinnosti vrátiť koncové zariadenie, keďže zo zmluvy ani z pripojených ostatných listín nevyplýva, kedy a za akých podmienok by mala žalovaná toto prenajaté zariadenie vrátiť. V tarife v bode 4.4.3, 4.3.1 a 4.5., 4.5.1. a v nadväznosti bod 4.7. je obsiahnutá síce povinnosť vrátiť prenajaté zariadenie aj v prípade, ak by užívateľ nevrátil koncové zariadenie do 30 dní odo dňa zániku zmluvy, alebo odo dňa doručenia výzvy na vrátenie zariadení, avšak táto povinnosť sa viazala len na smart kartu a satelitnú anténu alebo ostatné príslušenstvo. Nevzťahovala sa na koncové zariadenie, pretože toto v bode 4 nie je uvedené. Navyiac by musela byť splnená i ďalšia podmienka, že dodávateľ vyzval užívateľa na vrátenie zariadení a on tak v stanovenej lehote neurobil alebo došlo k zániku zmluvy, ani jedno však žalobca netvrdil a ani nepreukázal. Pokiaľ sa týka zmluvnej pokuty 2x20,- eur za diaľkový ovládač, v celom rozsahu platí to, čo bolo uvedené pri zmluvnej pokute za nevrátenie Magio sat boxu. V časti zmluvnej pokuty 2x19,95 eura - pokuta za kartu a 2x 29,95 eura pokuta za príslušenstvo je nutné uviesť, že tieto zmluvné pokuty by bolo možné uplatniť si iba v prípade nevrátenia týchto zariadení za podmienok uvedených v tarife.

Súd prvého stupňa opäť poukázal na to, že v danom prípade žalobca nepreukázal zánik zmluvy alebo doručenie výzvy na vrátenie zariadenia, z ktorých dôvodov žalobe nemožno v tejto časti vyhovieť. Keďže žalobca existenciu platnej dohody o zmluvných pokutách nepreukázal, je žaloba čo do zmluvných pokút v celkovej sumy 638,80 eura nedôvodná, preto súd žalobu v tejto časti zamietol. V konaní bol žalobca úspešný len čiastočne, žalovaná mala tiež pomerný úspech a neúspech len čiastočne, avšak vo väčšom rozsahu ako žalobca, pričom trovy konania si neuplatnila, preto súd rozhodol o trovách konania podľa § 142 ods. 2 OSP.

Proti tomuto rozsudku, proti jeho zamietajúcej časti podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Nesúhlasil s tvrdením, že dojednania o zmluvnej pokute nie sú v súlade s dobrými mravmi, takéto nazeranie na zmluvu je prísne formalistické. Treba si uvedomiť faktické postavenie zmluvných strán, mechanizmus fungovania zmluvy. Právny predchodca žalobcu spoločnosť Slovak Telecom a.s. totiž vopred investovala do zmluvy so žalovanou, poskytlo sa jej príslušenstvo na program Magio sat. V danom prípade sa jedná o synalagmatickú zmluvu a spotrebiteľovi by v prípade porušenia zmluvy zo strany Slovak Telecom a.s. stačilo prestať platiť, nemusel by sa spoliehať na inštitút zmluvnej pokuty. Porušením zmluvy zo strany spotrebiteľa však neprestane dodávateľ dodávať služby bezprostredne, ale až na základe nerešpektovania výziev na plnenie. Navyše vo sfére dispozície spotrebiteľa zostáva i príslušenstvo k plneniu. Preto dojednanie zmluvnej pokuty má slúžiť na zabezpečenia plnenia na tej strane, u ktorej je menší ekonomický záujem na plnení zmluvy, preto nemožno dospieť k záveru, že dojednanie zmluvnej pokuty je v rozpore s dobrými mravmi, ako tvrdí súd. Zmluvná pokuta je inštitút zabezpečenia záväzkov majúci donútiť zmluvné strany plniť povinnosti po celú dobu jej trvania, nielen jej časti. Je preto právne irelevantné, kedy zmluvná strana porušila povinnosť, podstatné je, aby sa nesprávala (správala) tak, ako bola zo zmluvy zaviazaná. V právnej praxi sa používa fixne určená suma pre prípad nezaplatenia záväzku, preto takéto určenie zmluvnej pokuty je všeobecne akceptovateľné a je v súlade s dobrými mravmi. Argument, že zmluvné pokuty sú vyjadrené prostredníctvom viacerých zmluvných dokumentov, čo by malo spôsobiť neurčitosť či nezrozumiteľnosť a absolútnu neplatnosť je neopodstatnené, keďže určitosť a zrozumiteľnosť sa vzťahuje na skutočnosť, či je možné porozumieť obsahu zmluvy pri aplikovaní výkladových pravidiel § 35 ods. 2 a 3 OZ, teda či je možné zistiť, akú vôľu chcela zmluvná strana svojim prejavom vyjadriť. Určitosť a zrozumiteľnosť sa nevzťahuje na formu dokumentov, v ktorých je tento text obsiahnutý. Poukázal na ustanovenie § 43 ods. 1 druhá veta zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, v zmysle ktorého súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa. Preto tarifa bez ohľadu na jej názov (cenník, cenový výmer) je ex lege súčasťou zmluvy. Úvahu súdu prvého stupňa, že zmluvná pokuta musí byť osobitne dojednaná, považoval za nesprávnu. V praxi sú zmluvné pokuty súčasťou zmlúv, nie sú teda obsiahnuté v samotnom dokumente. Čo sa týka poukazu na rozhodnutie vydaného Ústavným súdom Českej republiky, tento rozhodoval v iných právnych podmienkach. Pokiaľ ide o pokutu za nedodržanie doby viazanosti vo výške 199,-eur, žalovaná spôsobila dôvod, pre ktorý mohol právny predchodca žalobcu odstúpiť od zmluvy. Čo sa týka nevrátenia príslušenstva, žalovaná od počiatku neplnila zmluvu, príslušenstvo nevrátila, služba bola deaktivovaná, preto mala príslušenstvo vrátiť. Keďže tak neurobila, právny predchodca žalobcu pristúpil k uplatneniu zmluvnej pokuty. Táto zmluvná pokuta nespôsobila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a je v súlade s ustanoveniami o spotrebiteľských zmluvách. Preto žiadal, aby odvolací súd odvolaniu žalobcu vyhovel, priznal mu plnenie v celom rozsahu vrátane trov prvostupňového i odvolacieho konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila, samostatný odvolací návrh nepodala.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č.99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len „OSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 OSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 OSP), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. h) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto ho podľa ustan. § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolačný súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, preto sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 8C/216/2014 je nárok žalobcu na zaplatenie sumy 775,87 eura istiny s príslušenstvom voči žalovanej. Súd prvého stupňa v časti zmluvnej pokuty 638,80 eura a úrokov z omeškania 9% ročne od 18.12.2011 do zaplatenia žalobu žalobcu zamietol s poukazom na to, že jeho nárok nie je v tomto rozsahu dôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu (T Com a následne Slovak Telekom, a.s.) a žalovaná uzavreli dňa 22.07.2011 písomnú zmluvu o poskytovaní služby elektronickej komunikácie a o nájme koncového zariadenia pre účely poskytovanie služieb elektronickej komunikácie - poskytnutie služieb káblovej a satelitnej televízie - službu Magio Sat - Jar/Leto 2011 s príslušenstvom a Magio Sat - Zl'ava na HBO + Cinemax(č.l. 4, 30).

Dňa 03.08.2011 právny predchodca žalobcu (T Com a následne Slovak Telekom, a.s.) a žalovaná uzavreli písomnú zmluvu o poskytovaní služby elektronickej komunikácie a o nájme koncového zariadenia pre účely poskytovanie služieb elektronickej komunikácie, predmetom ktorej bolo pridanie koncového zariadenia uvedeného v zmluve(č.l. 6, 36).

Z pripojenej faktúry s dátumom splatnosti 17.12.2011(č.l. 14) vyplýva, že právny predchodca žalobcu vyúčtoval žalovanej sumu 638,80 eura. Ide o Magio Sat pokutu v sume 199,00 eur za nedodržanie doby viazanosti služby v trvaní 24 mesiacov, pokutu za Magio box v sume 2 x 150,00 eur, suma 2 x 20,00 eur ako pokuta za diaľkový ovládač. Pokuta za kartu bola touto faktúrou účtovaná v sume 2 x 19,95 eura. V poradí poslednou je zmluvná pokuta za ostatné príslušenstvo v sume 2 x 29,95 eura, spolu v sume 638,80 eura. Uvedený nárok žalobcu predstavuje uplatnené zmluvné pokuty, ktoré súd prvého stupňa považoval za nedôvodné a preto nárok na ne žalobcovi nepriznal, pričom odvolací súd sa s týmto záverom plne stotožňuje, preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Odvolačný súd rovnako ako súd prvého stupňa považoval za nepochybné (a účastníkmi v konaní nespochybňované), že predmetné zmluvy boli uzavreté ako zmluvy spotrebiteľské, kde prichádza do úvahy aplikácia ustanovení § 52 a nasl. OZ zameraná na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Podľa § 544 ods. 1) zákona č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník (ďalej aj OZ), ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne žiadna škoda.

Podľa § 544 ods. 2) Obč. zák. zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo spôsob jej určenia.

Zo samotnej podstaty zmluvnej pokuty vyplýva požiadavka na prísne formálne náležitosti, medzi ktoré patrí jej výslovné dojednanie a individuálne stanovenie vzájomných práv a povinností.

Súdna prax sa jednoznačne ustálila v závere, že dojednanie o zmluvných pokutách musí byť obsiahnuté v zmluve, nie vo všeobecných obchodných podmienkach či iných listín pripojených k zmluve (napríklad cenník, tarifa a podobne), nemožno ju zakomponovať medzi inými všeobecnými ustanoveniami týkajúcimi sa zmluvy a právneho vzťahu účastníkov, ktoré sú v podstate pre väčšinu spotrebiteľov, resp. účastníkov zmluvného vzťahu rovnaké, sú technického rázu a majú tiež vysvetľovaciu povahu. Preto nie je možné považovať za platne dojednanú takú zmluvnú pokutu, ktorá nie je obsiahnutá priamo v zmluve, kde spotrebiteľ pripojil svoj vlastnoručný podpis, ale vo všeobecných či iných listinách vydaných dodávateľom(cenník, tarifa), ktoré by sa mali pripojiť ku každej zmluve bez ohľadu na daný individuálny typ zmluvného vzťahu. Nie je možné prijať záver, aby zmluvná pokuta bola používaná paušálne pre

každý zmluvný vzťah, ale musí sa k nej pristupovať individuálne a tiež v tom zmysle, aby si každý, kto na seba prevezme povinnosť v prípade porušenia povinnosti uhradiť zmluvnú pokutu, bol týchto skutočností vedomý.

Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východziech prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je v tom, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Aby bola dosiahnutá rovnosť, je nutné nerovnosť východziech pozícií korigovať rovnako nerovnou úpravou práv a povinností. V pozitívnom práve sa potom ochrana spotrebiteľa premieta do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práv spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do podoby zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Princíp autonómie vôle a princíp rovnosti je doplňovaný a korigovaný princípom ekvity či spravodlivosti. Keďže v spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, tak okrem obmedzenia vyplývajúceho z vyššie uvedeného princípu rovnosti prostriedkov, možno od dodávateľa očakávať i vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude chovať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Zásada poctivosti dopadá ale i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok a tomu zodpovedajúcich, t. j. obdobných listín (cenník, tarifa). Platí pritom, že i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne, ale i obsahové obmedzenia. Všeobecné obchodné podmienky, ktoré majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej forme dodávateľ skryl dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú, ako sú napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Z vyššie uvedených východísk potom vyplýva záver, že dojednanie o zmluvnej pokute v rámci spotrebiteľskej zmluvy zásadne nemôže byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok a tomu zodpovedajúcich, t. j. obdobných listín (cenník, tarifa), ale iba priamo v spotrebiteľskej zmluve samotnej, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis.

Preto pokiaľ v rámci spotrebiteľskej zmluvy dojednanie o zmluvnej pokute nie je obsiahnuté priamo v podpísanej zmluve, ale iba v jej prílohách, hoci vyhlásených za jej súčasť, zmluvnú pokutu nemožno považovať za platne písomne dojednanú (§ 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Nedostatok zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka robí dohodu účastníkov absolútne neplatnou. Z neplatného zmluvného dojednania potom nemôže vzniknúť oprávnenie, ani povinnosť. Preto u zmluvných pokút za kartu a príslušenstvo je záver súdu prvého stupňa vecne správny predovšetkým v tom, že tieto neboli dojednané v samotnej zmluve, ktorú žalovaná vlastnoručne podpísala, ale nachádzajú sa v jej prílohách, ktoré už nie sú opatrené podpisom žalovanej, preto žalobca nemá právo na uvedenú sankciu v dôsledku toho, že nebola písomne dohodnutá v zmluve.

Z obsahu uzavretých zmlúv vyplýva, že text zmlúv bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluvy boli pripravené vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný účastnícky program a koncové zariadenie. Žalovaná ako spotrebiteľ mala síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohla ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednanie obsiahnuté v uvedených zmluvách preto nemožno považovať za individuálne dojednané (§ 53 ods. 2 OZ). Je nesporné, že žalovaná ako spotrebiteľ nemala žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predložených zmluvách fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohla iba zmluvy ako celok odmietnuť alebo ich prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno

preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo na žalobcovi. Žalobca ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s § 53 ods. 3 OZ predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Žalobca predmetné zmluvné pokuty vyjadril jednou pevnou sumou bez ohľadu na to, kedy k porušeniu tej-ktorej zmluvnej povinnosti dôjde (či na začiatku, či v priebehu, či na konci zmluvného vzťahu), kedy zmluvné pokuty nerešpektujú skutočnosť, aká miera povinnosti porušenia účastníka zmluvného vzťahu, aká intenzita tu nastala, i keď pri vyvážených zmluvných vzťahoch takto treba postupovať, aby konanie zmluvných strán a nastavené zmluvné podmienky boli vyvážené a vo všeobecnosti spravodlivé. Také zmluvné dojednania, ktoré uvedené zásady nerešpektujú, vytvárajú zjavnú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pretože vyžadujú od neho, aby zaplatil neprimerane prísnu sankciu bez ohľadu na rozsah porušenia jeho povinností. Takúto zmluvnú podmienku môže súd v zmysle § 153 ods. 3 OSP vyhlásiť za neprijateľnú.

V prejednávacom prípade súd prvého stupňa takto nepostupoval, pretože tu nejde o pôvodného dodávateľa, ktorý aplikoval neprijateľnú zmluvnú podmienku v sporných zmluvách a terajší žalobca, ktorý nie je dodávateľ, uvedenú zmluvnú podmienku v rámci spotrebiteľských vzťahov nepoužíva (nevystupuje tu ako dodávateľ), preto aplikácia § 153 ods. 3 OSP nie je efektívna. To však nemôže brániť vo vyhodnotení predmetnej zmluvnej pokuty ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorá je neprijateľná a na základe ktorej nie je možné požadované plnenie priznať, na ktorú skutočnosť poukázal aj súd prvého stupňa. V tomto smere sa súdna prax už ustálila v názore, že odstupňovanie zmluvnej pokuty podľa rozsahu a intenzity uvedeného porušenia je v rámci spotrebiteľských vzťahov dôležité, pretože tu treba rozlišovať situácie, kedy a za akých podmienok, v akom rozsahu dôjde k neplneniu povinností spotrebiteľa (porovnaj rozsudok ESD vo veci C-618/10). Preto súd prvého stupňa postupoval správne, keď žalobcom požadované plnenie i z dôvodu jeho neplatnosti pre spôsobenie v značnej nerovnováhy vo vzájomných právach a povinnostiach účastníkov zmluvy žalobcovi nepriznal.

Odvolací súd má obsahom spisu ďalej preukázaný jednoznačný záver súdu prvého stupňa v tom, že žalobca žiadnym spôsobom netvrdil a ani nepreukázal zánik zmluvy účastníkov pred uplynutím 24-mesačnej doby viazanosti, nepreukázal, že žalovanej vznikla povinnosť uhradiť sankciu za nedodržanie doby viazanosti zmluvy, vrátiť predmetné zariadenia a ani to, že žalovanú vyzval na ich vrátenie a žalovaná ich nevrátila. Žalobca tým nepreukázal skutkový a právny dôvod svojho nároku.

Žalobca tieto skutočnosti pred súdom prvého stupňa netvrdil a ani nepreukázal a napriek tomu, že súd prvého stupňa na uvedené poukázal vo svojom rozsudku, žalobca tak neurobil ani v rámci odvolacieho konania, preto odvolaciemu súdu nezostalo iné, len nárok žalobcu považovať za nepodložený a nepreukázaný a preto pokiaľ súd prvého stupňa z uvedeného dôvodu jeho žalobu v tejto časti zamietol, odvolací súd považuje aj tento záver za vecne správny.

V danom prípade sa odvolací súd plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca nepreukázal základ ani výšku svojho nároku a tak mu uplatnené plnenie nebolo možné priznať.

Preto pokiaľ súd prvého stupňa nárok žalobcu na zaplatenie zmluvných pokút v sume 638,80 eura spolu s príslušenstvom zamietol, postupoval vecne správne, z ktorých dôvodov odvolací súd tento rozsudok ako vecne správny potvrdil a to vrátane výroku o trovách prvostupňového konania.

V odvolacom konaní žalobca úspešným účastníkom nebol, keďže jeho odvolaniu nebolo vyhovené, preto by v zmysle § 224 ods. 1 s použitím § 142 ods. 1 OSP patrilo právo na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej, ktorá však v odvolacom konaní aktívna nebola, trovy odvolacieho konania jej nevznikli, tieto si preto ani neuplatnila a tak jej ich odvolací súd nepriznal.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.